

เทศน์อบรมพระสงฆ์และฆราวาส
ณ ศาลาสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ
เมื่อค่ำวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ความสวยงามของพระ

คณะพระอุปัฏฐากหลวงปู่สังวาลย์ เขมโก และหลวงพ่อสอนอง กตปุญโญ นำโดย พระอาจารย์สัมพันธ์ ธีรปัญญา ขอน้อมถวายทองคำหลวงตามหาบัว เพื่อช่วยชาติ ด้วยทองคำน้ำหนัก ๓๓ บาท เอา สาธุพร้อมกัน พอใจนะ พอดีหลวงปู่สังวาลย์ล่องไปแล้ว ลูกหลานก็สืบทอดต่อแข่งขันมาเรื่อยๆ อย่างนี้ เมื่อสองวันนี้ผมก็ได้ไปเยี่ยมหลวงปู่สังวาลย์ที่วัดทุ่งสามัคคี ไปเยี่ยมศพท่านที่นั่น ไปดูงานชิ้นนี้มันไปเยี่ยมท่าน ไปเยี่ยมศพหลวงปู่สังวาลย์เราที่วัดทุ่งสามัคคี

วันนี้ นับว่าเป็นวันมงคลวันหนึ่ง เท่าที่ผ่านๆ มาวันนี้รู้สึกจะมากมายไปด้วยประชาชนและพระทั้งหลายท่านมา ประชาชนก็เต็มศาลาทั้งสองหลังเลย พระก็แน่นเต็มไปหมดวันนี้ นับว่าเป็นมงคล เป็นความสวยงาม พระสวยงามทางด้านศีลด้านธรรม ประชาชนสวยงามด้วยเครื่องแต่งเนื้อแต่งตัวและความประพฤติ หน้าที่การงาน กิริยามารยาท นี่คือการงามของประชาชน พระนั้นงามด้วยศีลด้วยธรรม อย่างอื่นไม่งาม พระงามอยู่ที่ศีลที่ธรรม มีศีลมีธรรมเท่านั้นก็งามอย่างลึกซึ้ง ตัวเองก็ชุ่มเย็น เพราะศีลธรรมเป็นเครื่องประดับ สวยงามยิ่งกว่าเครื่องตกแต่งภายนอกที่เขาปฏิบัติหรือดำเนินมา ประพฤติกันมา พระเรางามด้วยศีลด้วยธรรม ด้วยความสำรวมระวัง ไปไหนให้มีศีลมีธรรมติดตัวตลอดเวลา เรียกว่าตามเสด็จพระพุทธเจ้าตลอดเวลา เช่นเดียวกัน

ตามที่ท่านแสดงไว้ว่า ธรรมและวินัยนั้นแลเป็นศาสดาของเรอทั้งหลายแทนเรา ตถาคต เมื่อเราตายไปแล้ว พุทธภาษิตลาคก็เรียกว่าเราตายไปแล้ว นี่ก็คือเกี่ยวกับพระอานนท์ที่ไปทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าให้ทรงพระชนมายุอยู่เป็นเวลานาน พระองค์ถ้า พุทธภาษาของเราก็เรียกว่าดูเอาบ้าง อานนท์จะมาหวังอะไรกับเราอีก ธรรมและวินัยเราแสดงเต็มทีเต็มฐานไม่มีอะไรบกพร่องแล้ว นั่นแลคือศาสดาของเรอทั้งหลายเมื่อเรอล่องไปแล้ว ใครมีความเคารพในธรรมในวินัยผู้นั้นชื่อว่าเป็นผู้มีศาสดาติดตัว ไปที่ไหนตามเสด็จพระพุทธเจ้าคือพระธรรมพระวินัยตลอดเวลา นั่นชื่อว่าเป็นผู้สวยงาม

ตามเสด็จพระพุทธเจ้าตลอดเวลาด้วยศีลด้วยธรรม ข้อวัตรปฏิบัติ ความสำรวมระวัง ไม่ให้ขัดต่อศีลต่อธรรม ประดับศีลประดับธรรมของตนให้สว่างขึ้นด้วยสังวรธรรม คือความระมัดระวังเสมอ นี่คือการงามของพระอยู่ที่ตรงนี้ ไม่ได้งามด้วยเครื่องตกแต่งเหมือนโลกของเขา นั่นเขางามไปด้วยเพศของฆราวาสเขาก็งามไปอีกอย่างหนึ่ง

ส่วนความงามของพระนี้งามด้วยศีลด้วยธรรม ด้วยความสำรวมระวัง มีสติตั้ง มี
 หิริโอตตปปะสะตุงกัถวตอบาปต่อกรรม รักษาศีลของตนให้บริสุทธิ์ไม่ให้อ่างพร้อย อยู่
 ที่ไหนก็ชุ่มเย็นไปด้วยศีลด้วยธรรมที่มีประจำเพศของพระ

นี่เรียกว่างามทางพระ จะหาเครื่องประดับตกแต่งอะไรให้พระสวยงาม ไม่มี
 สวยงาม คือศีลธรรมนี้เท่านั้นเป็นเครื่องตกแต่งพระเราให้สวยงาม ศีลก็บริสุทธิ์
 ระมัดระวังรักษาทุกสิกขาบทวินัยน้อยใหญ่ ที่เป็นองค์ศาสดาประทานให้แล้ว บัญญัติ
 ให้แล้ว เป็นศาสดาของพวกเราได้โดยสมบูรณ์แล้วทั้งพระธรรมทั้งพระวินัย เราจึงงาม
 ไปด้วยศีลด้วยธรรม ด้วยองค์ศาสดาคือศีลธรรมเป็นเครื่องประดับกายวาจาใจของเรา
 นี้ละความงามของพระ งามอยู่ด้วยความสำรวมระวัง ความมีสติ ความมีหิริโอตตปปะ
 ระมัดระวัง เรียกว่ามีความละเอียดเบา

ถ้าไม่มีหิริโอตตปปะก็เป็นพระหน้าด้านหาทางอายุไม่ได้ เหยียบย่ำทำลายพระ
 ธรรมวินัยอันเป็นองค์ศาสดา ประหนึ่งว่าเหยียบย่ำหัวพระพุทธเจ้าไปก็ไม่ผิด พระ
 ประภทนั้นคือพระเทวทัต เราไม่ได้บวชมาเพื่อความเป็นพระเทวทัต บวชมาเพื่อ
 ส่งเสริมพระศาสนา บูชาพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ด้วยความประพฤติปฏิบัติใน
 ศีลธรรมของเรา ศีลไม่ให้่างพร้อย ธรรมให้มีความสง่างามภายในจิตใจด้วยการ
 ชักฟอก มีจิตตภาวนาเป็นต้น นี่เรียกว่าความสวยงามของพระ

พระไม่มีอะไรสวยงามนอกจากธรรมเท่านั้น ศีลธรรมเป็นเครื่องประดับพระให้
 สวยงาม ไม่มีสิ่งใดในโลกนี้จะมีความสวยงามยิ่งกว่าพระท่านผู้มีศีลมีธรรม มี
 หิริโอตตปปะ สะตุงกัถวตอบาป กระทบย้อมย่องต่ออรรถต่อธรรมที่จะเป็นผลเป็น
 ประโยชน์ จนกระทั่งเป็นประโยชน์มหาศาลต่อตนเอง นี้ละความเป็นพระที่สวยงาม
 เป็นพระที่มีสง่าราศี อยู่ในป่าในบ้านก็เป็นพระสมบูรณ์แบบด้วยศีลด้วยธรรม ก็เรียกว่า
 เป็นพระเสมอกันหมด มีศีลมีธรรมเสมอกัน เป็นความสง่างามด้วยกัน เป็นความ
 ร่วมเย็นแก่ประชาชนที่อยู่ใกล้ชิดติดพันกับพระ เราจะเห็นได้เวลาประชาชนเขาจะไป
 สร้างบ้านสร้างเรือนที่ไหนต้องสร้างวัดขึ้นพร้อมกัน ให้เป็นหมู่บ้านคูเมือง เป็นร่มโพธิ์ร่ม
 ไทร เป็นที่กราบไหว้บูชา เป็นที่อบอุ่นใจ ไปที่ไหนจึงต้องสร้างวัด สร้างบ้านสร้างเรือนที่
 ไหนสำหรับชาวพุทธเราต้องสร้างวัดสร้างวาเป็นขวัญใจ เป็นที่อบอุ่นไว้เสมอไป

เพราะฉะนั้นพระเราจึงเป็นที่ให้ความอบอุ่นแก่ประชาชน ตัวของเราเองก็มี
 ความอบอุ่นด้วยการรักษาศีลรักษาธรรม ศีลไม่่างไม่พร้อยไม่ขาดไม่ทะลุ ธรรมก็
 บำเพ็ญธรรม สติธรรม ปัญญาธรรม วิริยธรรม ขันติธรรม ความอดความทน ความพาก
 ความเพียร ความมีสติตั้งประจำตน นี่เรียกว่าพระ พระสวยงามอยู่ที่ตรงนี้ อย่างอื่นจะ
 มาประดับพระไม่สวยงาม เพราะเครื่องประดับเหล่านั้นคุณค่าราคาสู้อเครื่องประดับคือ

ธรรมคือศีลของพระไม่ได้ พระจึงเป็นผู้สวยงามด้วยการประพฤติศีลประพฤติธรรมให้ ดี อยู่ที่ไหนก็เย็น ๆ อยู่ในบ้านก็เย็น อยู่ในป่าก็เย็น เช่นวัดบ้านวัดป่า

สำคัญอยู่ที่องค์พระแต่ละองค์ ๆ แต่ละวัดละวามีความสำรวมระวัง มีความ เติตทุนธรรมของพระพุทธเจ้าด้วยการประพฤติปฏิบัติ ไม่ขาดสติตั้ง มีความรู้สึกกว่าตน เป็นพระตั้งแต่วันบวชมา คำว่าพระนี่แปลว่าประเสริฐ บางคนก็จะไม่เข้าใจ ได้ยินแต่ว่า พระ ๆ แผลออกแล้วว่าประเสริฐ จึงมาให้ชามของนักบวชเราว่าเป็นพระ เมื่อพระก็ ตั้งใจปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ มีศีลมีธรรมเป็นที่อบอุ่นแก่ตนเองแล้ว ก็เป็นที่อบอุ่นแก่ ประชาชนทั่ว ๆ ไปซึ่งเขาเป็นลูกศิษย์พระ

พระจึงให้ความร่มเย็นแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี ในพระประเภทที่มีศีลมีธรรม ประชาชนชาวพุทธก็มีความเคารพนับถือ มีความอบอุ่น อยู่บ้านใดเมืองใดบ้านนอกใน เมืองมีพระประจำใจทุกคน ๆ แล้วพระประจำใจส่วนมากเขาจะดิ่งลงไปถึงพระท่านผู้ ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ พระปฏิบัติแบบโกโรโกโสเขาขะแยง ไม่อยากกราบไหว้บูชา อย่างมากก็พอไม่ให้เสียมารยาท พอไปเจอกันเข้าก็ยกมือไหว้เสียแล้วผ่านไป ไม่เป็น อารมณ์พอให้ชื่นบานจิตใจอะไรเลย ไม่เหมือนกับพระผู้ทรงศีลทรงธรรมพอเจอแล้วทั้ง กราบทั้งไหว้ทั้งนอบน้อมบูชาภายในจิตใจ กลับไปถึงบ้านถึงเรือนเป็นอารมณ์แห่งธรรม ประจำอยู่ตลอดเวลาจากการไหว้พระไหว้เจ้า นี่จิตเป็นมงคล จิตเป็นมหากุศล

พระไปที่ไหนอยู่ที่ใดจึงต้องให้ความร่มเย็นแก่ตนในภาคปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติสุ่มสี่ สุ่มห้า รักษาศีลรักษาธรรมเต็มองค์ของพระไม่ให้ขาดตั้งแต่วันบวชเข้ามาเป็นพระ นั้น เป็นพระโดยสมบูรณ์แล้ว ศีลธรรมก็ให้มีโดยสมบูรณ์ไปตาม ๆ กัน พระก็เป็นพระเต็ม แบบเต็มฉบับตลอดตั้งแต่วันบวชมาถึงวันสิ้นชีพาวชชนม์ เป็นพระโดยสมบูรณ์ ประชาชนที่เขาเคารพนับถือพระเขาก็มีความอบอุ่น เวลาพลัดพรากจากกันไปเขามี ความเสียอกเสียใจเพราะแก้วสารพัดนึกหรือแก้วอันเลิศเลอได้หลุดมือ คือหลุดจากใจ ไปเสีย ไม่มีที่อบอุ่นให้ได้รับเหมือนดังที่เคยเป็นมา นี่ละพระให้ความอบอุ่นแก่บ้านแก่ เมืองเป็นอย่างนั้น

ไม่ว่าพระบ้านพระป่าสำคัญอยู่ที่ศีลที่ธรรม แต่ละองค์ที่บวชมาแล้วเป็นพระโดย สมบูรณ์ การรักษาศีลรักษาธรรมประจำองค์พระก็ประจำโดยสมบูรณ์ ไม่ให้ต่างพร้อย ขาดทะลุทั้งศีลทั้งธรรม นั้นชื่อว่ามีที่อบอุ่น ทางด้านพุทธศาสนาในครั้งพุทธกาล ท่านถือด้านจิตตภาวนาเป็นสำคัญ พอบวชเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ รุกขมูลเสนาสน์ ประทานพระโอวาทข้อนี้ให้ก่อนอื่น รุกขมูลเสนาสน์ นิสฺสาย ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาว ชีว อุตฺสาโท กรณฺโณ บรรพชาอุปสมบทแล้วให้ท่านทั้งหลายไปอยู่ตามรุกขมูลร่มไม้ใน

ป่าในเขา ตามถ้ำเงื่อมผา ป่าช้าป่ารกชัฏ ที่แจ่งลอมฟาง อัปโภกาสที่เว้งว่างอากาศดี จงพากันอยู่และบำเพ็ญอย่างนั้นตลอดชีวิตเถิด

นี่ฟังตั้งแต่ต้นบวชจนกระทั่งตลอดชีวิตของนักบวชของคณั้นๆ ไม่ให้ละไม่ให้ปล่อยให้อ่าง ให้ถือสถานที่ดังกล่าวคือรุกขมูลเสนาสน์ นี่เป็นที่อยู่ที่อาศัย ที่ฟังเป็นฟังตาย ที่บำเพ็ญความพากเพียร ละกิเลสประเภทต่างๆ ในสถานที่พระพุทธรเจ้าทรงประทานให้แล้วจากพระองค์ที่ทรงบำเพ็ญในป่าในเขามาแล้วเป็นเวลา ๖ ปี ล้วนแล้วตั้งแต่อยู่ในป่าในเขา ตรัสรู้ในป่าจากการบำเพ็ญในป่า พอมาบวชกุลบุตรประทานพระโอวาทแก่กุลบุตรสุดท้ายภายหลังก็ขึ้นรุกขมูลเสนาสน์ พุทธภาษาของเราให้ชัดๆ ก็คือว่า รุกขมูลเสนาสน์ นั้นเป็นที่อยู่ที่ฝากเป็นฝากตาย ที่บำเพ็ญเพื่อสละปล่อยวางกิเลสให้หลุดพ้นไปจากจิตใจกลายเป็นศาสดาขึ้นมาคือเรตถาคต เราบำเพ็ญในสถานที่เช่นนั้นได้เป็นศาสดาขึ้นมา

เพราะฉะนั้นเธอทั้งหลายเมื่อบวชแล้วจงพากันอุทิศสำหรับพยายามอยู่ เป็นโอกาสอันดีงามสำหรับพระ ไม่มีเครื่องยุ่งเหยิงวุ่นวายมาก่อกวน บวชแล้วให้เธอไปอยู่ตามรุกขมูลร่วมไม้ในป่าในเขา ตามถ้ำเงื่อมผา อันเป็นสถานที่เหมาะสมในการบำเพ็ญภาวนาปราศจากสิ่งรบกวนโดยประการทั้งปวง จงอุทิศสำหรับอยู่และบำเพ็ญในสถานที่เช่นนั้นตลอดชีวิตเถิด คือไม่มีเวลาจิตจางตั้งแต่วันบวชแล้วจนกระทั่งสุดชีวิต ให้อุทิศสำหรับพยายาม อุตสาหะ กรณียะ อุทิศสำหรับพยายามอยู่ในสถานที่เช่นนั้นตลอดชีวิตเถิด ส่วนที่จะอนุโลมไปบ้างท่านก็อนุโลม ฟังแต่ว่าคำอนุโลมไม่ใช่เจาะจงเด็ดเดี่ยวเฉียบขาดเหมือนสอนพระให้อยู่ในป่าในเขา ให้บำเพ็ญเพียรภาวนาชำระกิเลสออกจากใจ อันนี้เป็นหลักใหญ่สำหรับพระเรา

แล้วที่นี้บรรดาพระทั้งหลายในครั้งพุทธกาลที่กลายเป็นสงฆ์ สรรณิ คจฺฉามิ ของพวกเราอยู่ทุกวันนี้ก็มาจากป่าจากเขาเสียมากต่อมาก ถ้าเทียบสมัยกันในสมัยนี้เขาเรียกมหาวิทยาลัย แต่เขาไม่เรียกมหาวิทยาลัยบ้านแต่มันอยู่ในบ้าน ท่านไม่เรียกมหาวิทยาลัยป่าแต่มันอยู่ในป่า พระพุทธเจ้า-สาวกทั้งหลายส่วนมากต่อมากบำเพ็ญอยู่ในป่าในเขา ตามถ้ำเงื่อมผา ที่ไหนที่โลกเขาไม่ปรารถนาพระองค์และสาวกทั้งหลายอยู่ในสถานที่เช่นนั้นตลอดมา

เพราะฉะนั้นพระโอวาทคำว่า รุกขมูลเสนาสน์ จึงเป็นพระโอวาทสดๆ ร้อนๆ ตลอดมา พระองค์ได้ที่บวชเข้าป่าที่เดียวพระโอวาทอันนี้จะต้องครบหัวใจเลย ให้อยู่ตามรุกขมูลร่วมไม้ในป่าในเขา ส่วนที่อนุโลมท่านก็อนุโลม แต่อันดับหนึ่งคืออันนี้เอง นี่พระพุทธเจ้าท่านสอนผู้ไปปฏิบัติธรรมในป่าเช่นนั้น ถ้าเทียบกับสมัยปัจจุบันนี้เรียกว่ามหาวิทยาลัยป่า องค์นั้นสำเร็จวิชามาจากมหาวิทยาลัยป่าของพระเป็นพระโสดา

องค์นั้นสำเร็จเป็นสภิกาคา องค์นั้นสำเร็จเป็นพระอนาคา องค์นี้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ สมควรแก่ความเป็นสภิกะของโลกที่โลกทั้งหลายได้อ้างถึงอยู่ทุกวันนี้ว่าสงฆ์ สรรณี คจ ฉามิ คือท่านที่สำเร็จมาจากป่ามาเป็นสภิกะของเรา พวกเราจึงได้กราบไหว้บูชา อย่างสนิทใจตลอดมาจนกระทั่งทุกวันนี้

นี่ละแบบฉบับเส้นทางสายทางเป็นมาอย่างนี้ จึงขอให้พากันสืบสาวเส้นทาง ดำเนินตามเส้นทางนี้ให้ได้ ที่อยู่ไม่เหมาะสมแต่การประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมอยู่ ตลอดเวลา อย่าให้ขาดตกบกพร่องในการประกอบความพากเพียรเพื่อชำระกิเลส คำว่า กิเลสก็คือภัยของสัตว์โลก กิเลสตัวเศร้ามองมีดคือเป็นภัยมหาภัยอยู่กับกิเลสทั้งมวล เครื่องหลอกหลวงต้มตุ๋นให้สัตว์โลกล่มจมฉิบหายมาตลอด ไม่มีวันเซ็ดหลาบอิมพอกก็คือ กิเลสนี้แหละ

ท่านจึงสอนให้ชำระสิ่งเลวร้ายทั้งหลายออกจากใจ จะเหลือแต่ทองคำธรรมชาติ คือธรรมล้วนๆ เป็นธรรมชาติภายในจิตใจของท่านผู้ชำระจนบริสุทธิ์แล้ว เช่น พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ ท่านชำระสิ่งเหล่านี้หมดสิ้นไปจากใจ ความวิเศษวิโสหาก เป็นขึ้นมาโดยหลักธรรมชาติ โดยไม่มีใครเสกสรรปั้นยอกก็ตาม หลักธรรมชาตินั้นหาก เสกสรรปั้นยอกตัวเองด้วยการชำระสิ่งเลวร้ายทั้งหลายหมดออกโดยสิ้นเชิงเรียบร้อยแล้ว เป็นธรรมชาติ หรือเป็นวิสุทธิธรรมวิสุทธิจิต หรือเป็นธรรมชาติขึ้นในจิตดวงที่ชำระ เรียบร้อยแล้วนั้นแล และธรรมเหล่านี้เป็นธรรมสดๆ ร้อนๆ ไม่ได้สดๆ ร้อนๆ แต่ กิเลสอย่างเดียวแต่ธรรมนั้นจืดชืดๆ เน่าเฟะ หมดยุคหมดสมัยไปแล้ว คือทันสมัย เหมือนกัน

ขอให้นำมาปฏิบัติ สวากขาตธรรมที่ตรัสไว้ชอบแล้วชอบทั้งทางเรื่องของกิเลส ชอบทั้งทางเรื่องของธรรม การชำระกิเลสเป็นเรื่องสดๆ ร้อนๆ กิเลสขาดสะบั้นจากใจก็ เป็นผลขึ้นมาสดๆ ร้อนๆ จนกลายเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ไม่ว่าจะครั้งพุทธกาลหรือครั้ง ใดตามกิเลสเป็นภัย ธรรมเป็นคุณ เมื่อชำระสะสางออกจากจิตใจให้เสร็จสิ้นลงไปแล้ว คำว่าสิ้นกิเลส หรือเป็นอรหันต์ หรือเป็นธรรมชาติภายในจิตใจแล้วเป็นเอง ไม่มีใคร เสกสรรปั้นยอก เป็นขึ้นมาเองจากการบำเพ็ญของตน

นี่ละขอให้ทุกๆ ท่านบรรดาที่เราเป็นนักบวช บวชเข้ามาแล้วให้ถือศีลถือธรรม เป็นสิ่งที่เลิศเลอ เป็นสมบัติล้ำเกล้าล้ำกระหม่อมยิ่งกว่าสมบัติอื่นใดในโลกนี้ เราสละ ทางโลกเข้ามา โลกมันคละเคล้าไปด้วยสิ่งโสมนสกปรกเต็มไปหมดความโลภ ขี้โลภ ความโกรธ ขี้โกรธ ความหลง ขี้หลง ราคะตัณหาอยู่กับโลกทั้งหมด ธรรมะจึงต้อง ชักฟอกอันนี้ออกมา การชักฟอกสิ่งเหล่านี้เป็นการชักฟอกได้ยาก จึงต้องสละตนออก บวช เพื่อทำหน้าที่ชักฟอกสิ่งเหล่านี้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ให้จิตมีความสว่างไสว

จนกระทั่งเป็นความบริสุทธิ์ ใจบริสุทธิ์เต็มดวงขึ้นมาเป็นธรรมชาติบนหัวใจเราผู้บำเพ็ญ
ขึ้นมา นั้นแหละเป็นมหามงคล

ไม่มีคำว่าครีว่าล้าสมัย กิเลสทันสมัยฉันใดธรรมก็ทันสมัยฉันนั้น เป็นธรรมที่แก้
กิเลสได้ทุกประเภทของกิเลส ไม่มีกิเลสตัวใดที่จะเหนือธรรมของพระพุทธเจ้าไปได้
ธรรมอยู่เหนือกิเลสตลอดเวลา นอกจากเราไม่นำธรรมเข้ามาแก้กิเลส ปล่อยให้กิเลส
เหยียบย่ำทำลายธรรมภายในใจนี้ เราจึงเป็นคนหมดค่าหมดราคาไปด้วย สุดท้ายตาย
ทิ้งเปล่าๆ ไม่เกิดประโยชน์อะไร เพราะปล่อยให้กิเลสสิ่งที่ต่ำทรามเหยียบย่ำทำลาย
หัวใจ คำว่าหัวใจคือหัวใจให้แหลกเหลวไปหมด

คนๆ หนึ่งเกิดมาไม่มีค่าเพราะไม่เคยสนใจในอรรถในธรรม จนกระทั่งวันตายก็
เป็นคนหมดคุณค่าตั้งแต่วันอันวันออก จนกระทั่งสิ้นสุดแห่งชีวิตเรียกว่าตาย หมด
คุณค่ามาตลอด ไม่มีปรากฏคุณค่าแฝงในใจนั้นเลย นี่ความไม่มีธรรมในใจเป็นคนแล้ว
ใครอยากแล้ว ใครอยากหมดคุณค่า ถ้าต้องการอยากมีคุณค่าภายในตัวของเราก็ขอให้
บำเพ็ญคุณงามความดี การให้ทานอย่าตระหนี่ถี่เหนียว ครั้งพุทธกาลพระพุทธเจ้าทุก
พระองค์เป็นยอดการให้ทาน เป็นยอดๆ ทั้งนั้น ท่านถึงเรียกว่าทานบารมี ขึ้นต้นเลย
พระพุทธเจ้าทุกพระองค์เลิศด้วยทานบารมีทั้งนั้น

อย่าพากันตระหนี่ถี่เหนียว ให้แบ่งกินแบ่งทาน อย่าเห็นแก่ปากแก่ท้องว่าเลิศ
เลวยิ่งกว่าธรรม ธรรมที่จะควรเข้าสู่จิตใจ ให้พาใจไปสู่สถานที่ที่ดีคติที่เหมาะสม
จนกระทั่งถึงนิพพานไม่มีธรรมแล้วไปไม่ได้นะ ถ้ามีธรรมแล้วไปได้ทั้งนั้นทั้งหญิงทั้ง
ชาย นักบวชและฆราวาส เพราะคำว่าบุญความดีงามหรือบาปนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศกับ
วัย แต่ขึ้นอยู่กับกระทำ การบำเพ็ญของแต่ละคน ให้พากันตั้งอกตั้งใจประพฤติ
ปฏิบัติตนให้เป็นคนดี

เราเกิดมาในชาตินี้เรียกว่าเลิศแล้วด้วยความเป็นมนุษย์หนึ่ง เลิศกว่าสัตว์เลิศที่
สอง เพราะเราได้นับถือพระพุทธศาสนา เลิศอันที่สามที่สำคัญก็คือ ได้นับถือ
พระพุทธศาสนา ได้เข้าใกล้ชิดติดพัน กราบไหว้บูชาเป็นขวัญตาขวัญใจประจำทุกวันๆ
การบำเพ็ญความดีงามทั้งหลายเป็นเครื่องส่งเสริมจิตใจของเราให้มีความสว่างาม แล้ว
เลื่อนฐานะสูงขึ้นเป็นลำดับๆ สามารถจะถึงนิพพานได้ทั้งครั้งพุทธกาลและทั้งปัจจุบัน
นั้นแหละ บุญไม่เคยครีไม่เคยล้าสมัย บาปก็เหมือนกัน สร้างบาปเมื่อใดเป็นบาปเมื่อ
นั้น สร้างบุญเมื่อไรเป็นบุญเมื่อนั้น ให้พากันสร้างบุญชำระบาปออกจากจิตใจ ใจจะมี
ความสว่างามขึ้นมาภายในตนเอง

เมื่อใจมีความสว่างามแล้วอยู่ที่ไหนสว่างามหมด ไม่ได้ขึ้นอยู่กับบ้านนอกใน
เมือง ในป่าในเขา ในบ้านในเรือน ในตุ่มในไห นอกตุ่มนอกไห มีความสว่างามอยู่หมด

เหมือนทองคำเอาลงวางไว้ที่ไหนก็เป็นทองคำอยู่ที่นั่น ตุ่มไหก็เป็นตุ่มไห ทองคำเป็นทองคำ ไม่คละเคล้ากัน นี่คนที่ดีอยู่ที่ไหนก็ดี ๆ อยู่ในท่ามกลางแห่งคนชั่วเป็นล้าน ๆ คนนั้นก็ต้องเป็นคนดีเด่นอยู่โดยตรง ไม่มีอะไรมาลบเลือนความดีของคนนั้นให้เป็นความชั่วไปได้เลย จงพากันบำเพ็ญศีลธรรมให้มีภายในจิตใจของเรา

ฝ่ายพระก็ให้มีหิริโอตตปปะ เรานี้สวยงามด้วยศีลด้วยธรรม ไม่ได้สวยงามด้วยสิ่งอันใด สวยงามด้วยความประพฤติปฏิบัติ ศีลาจารวัตรประจำพระของเรา พระมีความสวยงามอยู่กับเพศและความประพฤติศีลธรรมของตนด้วยดี นี่ความสวยงามอยู่ที่นี้ โลกกราบไหว้ก็กราบไหว้ความสวยงามอันนี้แล เขาไม่ได้กราบไหว้หัวโล้น ๆ ฉะ ๆ หัวโล้นใครโกนก็ได้ มันไม่เกิดประโยชน์อะไร ถ้าหัวโล้นมีศีลมีธรรมใครก็กราบ เจ้าของก็ภูมิใจ

เพราะฉะนั้นจึงขอให้ทุก ๆ ท่านพระลูกพระหลาน-ประชาชนเมื่อมีโอกาสได้ยืนได้ฟังธรรมอย่างนี้แล้ว ก็ขอให้นำไปพิจารณาแก้ไขตัดแปลงตนเอง สิ่งใดที่บกพร่องให้แก้ไขตัดแปลง และส่งเสริมสิ่งที่ดีขึ้นให้ดีขึ้นเป็นลำดับ เราจะกลายเป็นพระดีคนดี สถานที่ดีก็เป็นสมบัติของเรา จนกระทั่งถึงนิพพานเป็นมหาสมบัติก็จะมากลายเป็นมหาสมบัติในหัวใจของเราได้ด้วยกัน เมื่อต่างคนต่างบำเพ็ญให้ถึงจุดหมายปลายทางแล้วพ้นทุกข์ได้เช่นเดียวกันหมด

จึงขอให้ทุกท่านได้นำธรรมะนี้ไปพิจารณา ขวนขวายตัวเอง แก้ไขตัดแปลง สิ่งใดไม่ดีอย่ากล่าวหาผู้อื่นเหยียบหัวพระพุทธเจ้าไปว่าเป็นของดี ท่านว่าไม่ดีตรงไหนให้รีบละรีบถอน สิ่งใดดีแล้วให้บำรุงส่งเสริมสิ่งนั้นให้ดีขึ้น ไม่ว่าพระไม่ว่าฆราวาสดีขึ้นได้ด้วยกันนั้นละ จึงขอให้ทุก ๆ ท่านได้นำไปพิจารณาแก้ไขตัดแปลงตนเองในสิ่งไม่ดี และส่งเสริมในสิ่งที่ดีแล้วให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นไปเรื่อย ๆ เราจะเป็นคนดีพระดีเสมอหน้ากันไปหมด จึงขอให้ท่านทั้งหลายนำไปพิจารณา

การแสดงธรรมก็เห็นว่าสมควรแก่เหตุแก่ชนชั้นแก่กาลเวลา ขอความสวัสดิ์จงมีแก่ท่านทั้งหลายโดยทั่วหน้ากันเทอญ

รับชมและรับฟังพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th

และสถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน *FM 103.25 MHz*

และเครือข่ายทั่วประเทศ